

Mladan Vidović

POVJESNICA PRAVA LOVA I
LOVNOG PRAVA KOD HRVATA

Mladan Vidović

POVJESNICA PRAVA LOVA I LOVNOG
PRAVA KOD HRVATA

Split, rujan 2009.

Izdavač: Columna, Split
Suizdavač: Matica hrvatska, Split
Autor/urednik: Mladan Vidović, dipl. pravnik
Grafičko oblikovanje: Igor Čaljkušić
Unos podataka: Julka Ćuk
Tisak: Slobodna Dalmacija d.d., Split

CIP - Katalogizacija u publikaciji
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U SPLITU

UDK 639.1(497.5)(094)

VIDOVIĆ, Mladan, pravnik
Povjesnica prava lova i lovnog prava
kod Hrvata / Vidović Mladan. - Split :
Columna : Matica hrvatska, 2009.

Bilješka o autoru. - Bibliografija.

ISBN 978-953-98722-4-1 (Columna)

I. Lovstvo -- Hrvatska -- Pravna regulativa

130407016

Zabranjen je pretisak dijela ili cjeline knjige, te njihovo umnožavanje, prijenos ili korištenje na neki drugi način bez pismenog odobrenja izdavača.

Slika na naslovnici:

Plemić u lovu sa sokolom i psom
iz Misala Hrvoja Vukčića Hrvatinića

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ 11

POGLAVLJE I.

PRAVO LOVA U BIBLIJSKA VREMENA 13

POGLAVLJE II.

PRAVO LOVA U RIMSKOM PRAVU 23

POGLAVLJE III.

POVIJESNI BILJEZI PRAVA LOVA I LOVNOG PRAVA KOD HRVATA 39

1. ZA VRIJEME HRVATSKIH VLADARA 41
 - Sokolarenje – lov sa lovnim pticama 51
2. ZA VRIJEME MLETAČKE UPRAVE 60
3. IZ POLJIČKOG STATUTA (1476.) 72
4. ZA VRIJEME OTOMANSKE UPRAVE 82
5. ZA VRIJEME FEUDALIZMA 87
 - Pravno povijesni propisi o lovu u Hrvatskoj i Slavoniji 90
 - Odredbe o lovu i divljači u hrvatskim urbarima i listinama 111
 - Iz Urbara Pazinske grofovije 111
 - Iz Urbara gospoštije Klana 117
 - Iz Modruškog urbara 121
 - Iz Urbara grada Novog u Vinodolu 123
 - Iz Urbara grada Ozlja 124
 - Iz Urbara imanja Bukovca 125
 - Utjecaj Francuske revolucije na lovno pravo i pravo lova 133
 - Pravo lova i lovno pravo nakon ukidanja kmetstva 141
 - Pravno povijesni propisi o lovu u Dalmaciji 146
 - Odredbe Zakona o poljskom imanju i poljskim prestupcima 155
 - Zakon o zaštiti divljadi od 14. siječnja 1895. 156

Odredbe Zakona glede izvanjskoga obilježja zakletomu stražarstvu,
ustrojenu na zaštitu zemljodjelstva 159
Zakon o sačuvanju tica korisnih poljodjelstvu 159
Propisi o čuvanju pasa 161
Udruživanje u lovačke klubove 164

• Kunovina – Marturina 171

6. PRAVO LOVA TEMELJEM OPĆEG

AUSTRIJSKOG GRAĐANSKOG ZAKONIKA 191

- Naredba c. kr. hrvats.-slavon. namjesništva od 4. travnja 1859. 199
- Zakon o lovu iz 1870. – zak. članak XVIII. 200
 - Carska Naredba od 31. svibnja 1874. – o lovu u hrvat.slav. vojnoj krajini 217
- Zakon o porezu na puške i lov iz 1883. – zak. čl. XXIII. 226
- Zakon o lovu od 27. travnja 1893. 241
 - Naredba kr. zem. vlade od 27.01.1892. glede pristojbi za tamanjenje grabežljivaca 262
 - Naredba kr. zem. vlade od 9./III. 1900. (iskaz o ubijenim grabežljivcima) 263
 - Naredba kr. zem. vlade od 10. lipnja 1900. o obustavi isplata nagrada za ubijene grabežljivice 264
 - Naredba kr. zem. vlade od 27.01.1904. o utvrđivanju lovnina za tamanjenje grabežljivaca 264
 - Naredba kr. zem. vlade od 22.04.1901. glede odpremanja ubijene divljači 266
 - Otpis kr. zem. vlade od 16.07.1878. o izdavanju napatka kako se imade udesiti hajka na vukove 270
 - Naredba kr. zem. vlade od 3.06.1897. glede tumačenja paragrafa 30. lov. zakona 272
 - Naredba kr. zem. vlade od 12.03.1893. o odobravanju Statuta o držanju pasa i o porezu na pse (psetarina) 275
 - Naredba kr. zem. vlade od 23.11.1898. o održavanju ispita kandidata za lovačko–nadzornu službu u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji 286

POGLAVLJE IV.

LOV I LOVNI PROPISI U HRVATSKOJ OD 1931.-1990. 299

- Zakon o lovu od 5. prosinca 1931. 303
 - Provedbena Uredba kr. banske uprave Savske banovine od 7.02.1935. (paragraf 3. Zakona o lovu) 307
 - Provedbena uredba Zakona (paragraf 8.) 310
 - Provedbena uredba Zakona (paragraf 11.) 313

- Provedbena uredba Zakona (paragraf 13.) 314
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 17.) 317
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 22.) 323
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 24.) 325
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 30.) 330
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 37.) 333
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 39.) 335
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 75.) 345
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 84.) 352
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 92.) 356
- Provedbena uredba Zakona (paragraf 96.) 358
- Odredbe o lovu za vrijeme NDH, NRH, SRH 364
 - Zakonska odredba o nadopuni Zakona o lovu od 5. prosinca 1931. 364
 - Zakon o lovu NR Hrvatske od 19. listopada 1949. 366
 - Zakon o lovstvu SR Hrvatske od 13. srpnja 1966. 384
 - Povelja o lovačkoj etici, ponašanju i lovačkim običajima 389

UMJESTO POGOVORA 393

IZVORI I LITERATURA 395

ILUSTRACIJE 399

U ovim vremenima kada ponovno oživljavaju programi masonskih loža s ciljem negacije opstojnosti pojedinih naroda, a poglavito doprinosu malih naroda svjetskoj uljudbi dužnost je svake Hrvatice i Hrvata u sferi i granicama svoje profesionalne opredijeljenosti pronalaziti i objavljivati dokumente koji dokazuju ulogu i značaj hrvatskog naroda u razvoju pojedinih gospodarskih, kulturnih, športskih i društvenih djelatnosti.

Lov kao jedna od najstarijih čovjekovih djelatnosti bio je stalno upražnjavao kod Hrvata i to kako prije tako i nakon sedmog stoljeća.

Ta gospodarska djelatnost imala je kod Hrvata opće značajke kao i kod drugih naroda koji su se bavili lovom ali i svoje posebnosti koje su rezultat hrvatskog nacionalnog bića i hrvatskog genija kako u tehnikama lova, načinima korištenja dijelova divljači (divljačine) tako i u dijelu uređenja odnosa u svezi lova.

Hrvati su dakle, znali i umjeli primijeniti iskustva drugih naroda s kojima su bili bilo u faktičnoj ili državno pravnoj svezi, ali ni u kojem slučaju, što će potvrditi nalazi i dokumenta iz ove knjige, nisu zapostavili iznalaženje vlastitih odgovora na pitanja koja su se javljala stoljećima kroz različite političke mijene i gospodarske odnose.

Koristeći se dostupnom arhivskom gradom pisanom na različitim jezicima (latinskom, njemačkom, talijanskom, mađarskom), čiji su izvornici, na žalost, još uvijek pohranjeni van granica Republike Hrvatske, želio sam dokazati da su Hrvati na vlastitom jeziku, vlastitim pismom i kao rezultat vlastitog pravničkog mijenja donosili propise i zakone kojima su regulirali pravo lova i to znatno prije ostalih europskih naroda.

Ti dokumenti ne osvjetljavaju samo odnose u oblasti prava lova već nam oni pružaju dokaze o raznolikosti životinjskih vrsta koje su obitavale na prostorima gdje žive Hrvati što je izuzetno važno kod donošenja suvremenih propisa koji reguliraju pravo lova i reguliraju gospodarsku djelatnost lovstva jer daju odgovor na pitanje koja je divljač kod Hrvata autohtona a koja alohtona. Na žalost, današnji birokrati koji predlažu Hrvatskom saboru donošenje propisa iz oblasti prava lova i lovnog prava ne poznaju tu materiju i zbog toga dolazi do tragičnih pravnih rješenja što je nužno promijeniti u kojem pravcu teži i ova knjiga.

Žalosti činjenica da se danas na nekoliko veleučilišta i na pet sveučilišta na pojedinim studijima izučava kolegij lovstva a da se ni na jednom fakultetu ne izučava kolegij lovnog prava.

Shvaćajući ulogu i značaj lovnog prava i prava lova kod Hrvata pojedini

ni hrvatski znanstvenici, kao što je primjerice Emilij Laszowski Szeliga (1868.–1949.), još su na kraju 19. stoljeća pokušavali sačuvati hrvatsku arhivsku građu iz oblasti lovnog prava.

Profesor dr. Antun Cvitanić, prof. dr. Lujo Margetić izučavajući i prezentirajući hrvatsku povijesnu građu iz oblasti prava dodirnuli su uzgred i dokumente koji se odnose na lovno pravo i pravo lova zbog čega im dugujemo osobitu zahvalnost.

U vremenima koja dolaze nužno je prevesti na suvremeni hrvatski jezik svu arhivsku građu iz oblasti lovnog prava i prava lova te je učiniti dostupnom hrvatskim učenicima i studentima i uopće hrvatskoj kulturnoj javnosti jer je to preduvjet kako bi sačuvali svoju posebnost u oblasti uzgoja, zaštite i korištenja divljači kao dijela nacionalnog bogatstva Republike Hrvatske.

Mladan Vidović